

בעזה"י ט"ז כסלו תשע"ח

שלו' תליתאה לידידי חכם וסופר, טוב עין וטוב לבב הרה"ג ר' צבי שמואל זלצר שליט"א,

בנדון שאלתו ע"ד הימום עופות מיד אחרי השחיטה, והרצון בכך משום שמפרכסים מאוד אחר השחיטה עד שאיבריהם מתפרקים, וההימום מרדימם ומונע הפרכוס הנ"ל, וחברות העוסקים בהגנת זכויות בע"ח לוחצים שעכ"פ יהממו את העופות עכ"פ מיד אחר השחיטה, ואם יעשו כן יסכימו ליתן אישור על בשר העופות שנשחטו בצורה אנושית, ושאלתו דמר אי איסור ההימום שבשעת שחיטה שייכא אף לאחר שחיטה, ואבא בקיצור נמרץ מחוסר פנאי.

בשו"ע יו"ד סי' כג סעי' ה בהג"ה "אם לאחר ששחט רוב שנים שוהה הבהמה או העוף למות יכנו על ראשו להמיתו ולא יחזור וישחוט", ובסי' סז סעי' ג בהג"ה איתא שהשובר מפרקתה של בהמה נהגו להחמיר לחתכו ולמולחו אף בצלי "ויש אומרים שיש ליזהר לכתחילה שלא לשבור מפרקת הבהמה או לתחוב סכין בלבה כדי לקרב מיתתה משום שמבליע דם באברים", ובט"ז שם (סק"ב) "קשה מזה על מ"ש הטור סי' כג כששוהה העוף למות אחר השחיטה מוטב שיכנו על ראשו להמיתו כו"ו ויעוי"ש שמסיק דהך דסי' כג קאי בשהה זמן רב ועדיין חי וכבר יצא הדם מה שיש לצאת בזינוק ומה שנשאר קצת לא יהא נבלע באברים, משא"כ בההיא דסי' סז דקאי כשרוצה למהר המיה תיכף אחר השחיטה בעודו זונק, ובה יבליע הדם באברים ע"ש. והש"ך (שם סק"ט) מחלק בע"ה, דהך דסי' כג קאי בהכאה על הראש, ובה י"ל שאין חוששין להבלעת דם באברים די"ל שאין הדמים נגררים כ"כ אחר הראש, משא"כ בההיא דסי' סז דקאי בשובר מפרקתה שפיר חשו, דמחמת יסורי השבירה אין בה כח להתאנח ולהוציא דם עיי"ש ובמחצה"ש (סק"ט), ומקורו בהגהות אשר"י (חולין פ"ח סי' ט) וכ"ה בפר"ח (שם סק"ט) וכרתי ופלתי (שם סק"ט) ותבואות שור (סי' כג סק"ט) וערוה"ש (סעי' טז), ובמחצה"ש (שם) וכן בבאה"ט (שם סק"ה) משמע שנוטין יותר לדברי הט"ז, וכ"מ בשו"ת אחיעזר ח"ד סי' כ יעוי"ש.

ומעתה, בהך דידן בהימום הבהמה מיד אחר השחיטה, הנה לדעת הט"ז בודאי יש לחוש להבלעת דם באברים כיון שהוא מיד אחר השחיטה, ואף להחולקים עליו נראה דהך דידן דמי לשבירת מפרקת כי עיי' ההימום מתעלף הבהמה מיד ובודאי אין בה כח להתאנח ולהוציא דם, ואף שבדיעבד יש להתיר עיי' חיתוך ומליחה וצליה, מ"מ הא מיהת דלכתחילה ודאי אסור וכמפורש בדברי הרמ"א. ויעויין שו"ת אג"מ יו"ד ח"א סי' כב שמתיר הכאת ראש הבהמה כשלשים רגעים אחרי השחיטה במקום הצורך יעוי"ש היטב, אבל בנדו"ד לא שייכי הרבה מצדדי ההיתר שנזכרו באג"מ שם, ולכאוי בנדו"ד אף להאג"מ יש לחוש לאיסור.

ועיי' שו"ת שרידי אש ח"א בריש קונטרסו ע"ד המום הבהמות עיי' חשמו"ל קודם שחיטתן שכתב (סק"ג) ע"ד הימום בהמות עיי' חשמו"ל קודם שחיטה "הסירכות שעל הריעה נקרעו באופן שא"א עוד לבדוק אותן כו"ו עיי"ש, וא"כ אין חלוק בזה בין קודם שחיטה ללאחר שחיטה. אמנם יש מקום לדון ולהאריך בזה, ומ"מ בודאי לכתחילה אין להתיר.

שוב ראיתי בשו"ת אחיעזר ח"ד סי' יט שדן ע"ד הימום בהמה אחר שחיטה בהונגריי שגזרו הממשלה [בשנת תר"ץ] שמחוייבים להמם הבהמה אחר שחיטה, וכתב "הנני נמנה להתיר בשעת הדחק גדול כזה כו"ו ומבואר דבלי שעה"ד גדול אין להתיר ההימום אף כשהוא לאחר השחיטה, וכן ראיתי להגאון מהרי"ל צירלסאהן זצ"ל [בעמח"ס עצי הלבנון ועוד] שנשאל ג"כ ע"ד הגזירה הנ"ל והאריך בתשו' ונדפס בשו"ת מקדשי השם (סי' כח) ויעוי"ש שכתב דאע"ג דודאי אין לנהוג כן לכתחילה ובלי דחק, אבל בהמצב האיום של אז שלא היה לעולמים יש להתיר עיי"ש, ומבואר עכ"פ דבלי שעת הדחק גדול אין להתיר הימום בהמות ועופות אף לאחר שחיטה, והנני בזה ידידו הדו"ש בהדר"כ,

דניאל אשר הכהן קליינמאן